

Osem stoletij nadškofije, tri leta praznovanja

Nadškofija Maribor Praznovanje, zaznamovano z razstavami, koncerti in simpoziji – Živo pričanje, da institucija nagovarja tudi sodobnega človeka

V mariborski stolnici se je 21. septembra s slovesno mašo začelo kar triletno praznovanje 800-letnice mariborske nadškofije, prej lavantinske škofije. Gre za osrednjo cerkveno ustanovo z najdaljšo tradicijo v Mariboru in hkrati najstarejšo samostojno škofijo v Sloveniji z neprekinjenim delovanjem. Praznovanje je pospremljeno z geslom *Iz korenin vere in kulture za prihodnje rodove*, ki ga je komisija izbrala med 50 predlogi, prispelimi na natečaj.

BETI BURGER

Prav to geslo, kot je za Delo pojasnil dr. Sebastijan Valentan, generalni koordinator praznovanja 800-letnice Nadškofije Maribor, nakazuje, da želijo v ospredje postaviti dvojce: po eni strani bogato izročilo, ki ga je nadškofija, prej škofija, skozi stoletja oblikovala na področju vere, umetnosti, vzgoje in kulture, po drugi strani pa odgovornost, da to dediščino negujejo in ustvarjalno posredujejo prihodnjim rodovom.

»Ključne tematike praznovanja bodo zato vezane na duhovno poglobitev, znanstveno raziskovanje zgodovine, kulturne prireditve, ki

bodo poudarile povezanost Cerkev z umetnostjo, ter pastoralne pobude, ki bodo nagovorile današnjega človeka. Najprepoznavnejši dogodek bo nedvomno osrednja slovesnost leta 2028 ob jubileju, ki bo zbrala predstavnike Cerkev, države, lokalne skupnosti ter vernike od blizu in daleč.«

Ob tem pa bodo vsa tri leta prežeta z vrsto spremljevalnih dogodkov – romarskimi srečanji, razstavami, znanstvenimi simpoziji in koncerti – ki bodo vsak po svoje nosili sporočilo gesla, je pojasnil Valentan.

Od oratorija do nadškofijskega muzeja

Letos se bo tako po župnijah mariborske nadškofije začela seliti velika razstava o zgodovini škofije, pospremljena z vodstvi, predstavitvami in pogovornimi večeri. Po župnijah bodo tudi koncerti sakralne glasbe, ustvarjalne delavnice za otroke in odrasle ter romarska srečanja.

Leto 2026 bo zaznamovano predvsem z glasbo in teološkim razmislekom. Osrednji dogodek bo oratorij, večdelno glasbeno-dramsko delo z besedili, ki bodo povezovala zgodovinske in duhovne motive. Jeseni bo sledil medna-

V mariborski stolnici se je 21. septembra s slovesno mašo začelo kar triletno praznovanje 800-letnice mariborske nadškofije. FOTO JOŽE POTRPIN

Najprepoznavnejši dogodek bo nedvomno osrednja slovesnost leta 2028 ob jubileju, ki bo zbrala predstavnike Cerkev, države, lokalne skupnosti ter vernike od blizu in daleč. FOTO TADEJ REGENT

rodni simpozij o pomenu marijanskih svetišč na območju nekdanje Lavantinske škofije.

Leto 2027 bo prineslo povezovanje različnih kulturnih ustanov. Slovensko narodno gledališče Opera in balet Maribor bo jubileju posvetilo koncert, na katerem bodo pod vodstvom maestra Simona Krečiča izvedli Beethovo *Miso, solemn*. Umetniški

Kot je zapisano na straneh Nadškofije Maribor, so bila v zadnjem času v stolnici opravljena številna obnovitvena dela, med drugim so

vera in cerkveno delovanje skozi stoletja preživita družbene in politične spremembe ter še vedno nagovarjata sodobnega človeka. Nadškof Cvikl je ob slovenski maši dejal, da je obhajanje 800-letnice priložnost, da se ozremo nazaj na prehojeno pot, iz nje črpamo navdih za danes in usmeritev za prihodnost. Poudaril je še, da je stolnica skupni dom, kjer je vsakdo dober

ZGODOVINSKI OKVIRI

Desetega maja 1228, ko je salzburški nadškof Eberhard II. izdal ustanovno listino, je bila v Salzburgu ustanovljena lavantinska škofija, iz katere je nastala današnja Nadškofija in metropolija Maribor.

Posebnost je, da papež pri ustanovitvi ni sodeloval, saj je šlo za lastniško škofijo salzburškega nadškofa, ki je sebi in svojim naslednikom pridržal pravico imenovanja in posvečenja lavantinskih škofov. Prvotno ozemlje je obsegalo le del Labotske doline in območje ob Dravi od Dravograda do Očbelta. Kasneje je škofija pridobila še del današnje Avstrije in Slovenije.

Najprepoznavnejši dogodek bo nedvomno osrednja slovesnost leta 2028 ob jubileju, ki bo zbrala predstavnike Cerkve, države, lokalne skupnosti ter vernike od blizu in daleč. FOTO TADEJ REGENT

Vsi si zelo želimo, da bi bil Slomšek pred vesoljno Cerkvijo razglašen za svetnika. Ta obletnica bo priložnost, da še pomnožimo molitev za njegovo kanonizacijo, je dejal dr. Sebastijan Valentan. FOTO SLOMSEK. NADSKOFIJA-MARIBOR.SI

rodni simpozij o pomenu marijanskih svetišč na območju nekdanje Lavantinske škofije.

Leto 2027 bo prineslo povezovanje različnih kulturnih ustanov. Slovensko narodno gledališče Opera in balet Maribor bo jubileju posvetilo koncert, na katerem bodo pod vodstvom maestra Simona Krečiča izvedli Beethovno *Misso solemnis*. Umetniški vrhunec jubilejnega leta 2028 bo uprizoritev Pergolesijeve *Stabat Mater* v koreografiji Edwarda Cluga, ki bo glasbeno mojstrovino preoblikoval v sodoben odrski razmislek o sočutju, izgubi in človeški vzdržljivosti.

Ob tem bo v Mariboru odprt nadškofijski muzej na Slomškovem trgu, ki bo postal osrednje mesto za zbiranje, raziskovanje in predstavljanje bogate kulturne in verske dediščine nadškofije.

Osem stoletij, tri leta praznovanja

»Tako kot so od prvega papeškega soglasja do ustanovitve škofije minila tri leta, smo se odločili za triletno praznovanje,« je na novinarski konferenci pred začetkom praznovanja povedal msgr. Alojzij Cvikl, mariborski nadškof in metropolit. Kot je dodal dr. Valentan, so se za tako dolgo obdobje odločili tudi zato, ker ne obhajajo 25 let, ampak osem stoletij.

MED 50 GESLI IZBRALI ENO

Ob natečaju za geslo so zapisali, da naj to izraža zgodovinsko globino, duhovno moč skupnosti in pogled v prihodnost. Avtor izbranega gesla je Timotej Fijavč Vivod, mladenič iz župnije Slovenske Konjice, ki je konec junija prejel diakonsko posvečenje in je s tem korak bliže duhovniškemu poklicu, kot je poročala *Družina*. Med predlogi je izbirala posebna komisija pod vodstvom nadškofa metropolita msgr. Alojzija Cvikla, v kateri so sodelovali še dr. Ignacija Fridl Jarc, dr. Sebastijan Valentan, dr. Aleš Maver, Jure Sojč in Primož Lorbek.

Kot je zapisano na straneh Nadškofije Maribor, so bila v zadnjem času v stolnici opravljena številna obnovitvena dela, med drugim so obnovili kip sv. Janeza Krstnika in restavrirali sliko Kronanje Device Marije.

»Težko bi bilo v eno leto strniti to dolgo in pomembno obletnico, saj gre za bogato dediščino, ki jo želimo predstaviti celovito – ne le s slavnostnimi dogodki, temveč tudi s pastoralnimi, kulturnimi, znanstvenimi in družbenimi vsebinami, ki bodo postopoma osvetlile različne plati zgodovine in pomen nadškofije. Tako bo mogoče praznovanje doživeti poglobljeno, z več priložnostmi za vključevanje vernikov, strokovne in širše javnosti ter za graditev skupne zavesti o pomembnosti te tradicije za slovenski prostor danes.«

Poudaril je, da je takšna institucija živo pričevanje, da lahko

vera in cerkveno delovanje skozi stoletja preživita družbene in politične spremembe ter še vedno nagovarjata sodobnega človeka. Nadškof Cvikl je ob slovenski maši dejal, da je obhajanje 800-letnice priložnost, da se ozremo nazaj na prehojeno pot, iz nje črpamo navdih za danes in usmeritev za prihodnost. Poudaril je še, da je stolnica skupni dom, kjer je vsakdo dobrodošel in zaželen.

Krepitev narodne zavesti

Dr. Valentan je pojasnil, da je praznovanje zastavljeno široko, inkluzivno, saj je v preteklosti nadškofija s svojim delovanjem na področju šolstva, kulture in dobrodelnosti pomembno prispevala k oblikovanju slovenske narodne identitete in zavesti.

»V času, ko se je slovenski narod uveljavljal, je bila Cerkev pogosto tista, ki je skrbela za ohranjanje jezika, spodbujala izobraževanje in dajala prostor kulturnemu ustvarjanju. V tem pogledu ne moremo mimo ključne osebnosti, prvega mariborskega škofa in prvega slovenskega blaženega Antona Martina Slomška. Danes želimo to vlogo predstaviti v luči sodobnih izzivov: krepiti dialog v družbi, spodbujati solidarnost, varovati dostojanstvo vsakega človeka ter prispevati k oblikovanju skupne prihodnosti, ki se napaja v duhovnih in kulturnih koreninah, a hkrati gleda naprej,« je poudaril generalni koordinator praznovanja.

Slomšek za svetnika

Kot je o vlogi Slomška pri prenosu sedeža iz Št. Andraža na avstrijskem Koroškem v

ZGODOVINSKI OKVIRI

Desetega maja 1228, ko je salzburški nadškof Eberhard II. izdal ustanovno listino, je bila v Salzburgu ustanovljena lavantinska škofija, iz katere je nastala današnja Nadškofija in metropolija Maribor.

Posebnost je, da papež pri ustanovitvi ni sodeloval, saj je šlo za lastniško škofijo salzburškega nadškofa, ki je sebi in svojim naslednikom pridržal pravico imenovanja in posvečenja lavantinskih škofov. Prvotno ozemlje je obsegalo le del Labotske doline in območje ob Dravi od Dravograda do Ožbalta. Kasneje je škofija pridobivala nove teritorije, zlasti po jožefinskih reformah ob koncu 18. stoletja.

Največja prelomnica je bil prenos sedeža v Maribor leta 1859, ko je škof Anton Martin Slomšek pod eno škofijo združil vse Slovence na Spodnjem Štajerskem. Po prvi svetovni vojni je škofiji pripadlo tudi Prekmurje, leta 1924 pa je bila izvzeta izpod salzburške metropolije in je postala neposredno podrejena papežu. Leta 1962 se je preimenovala v mariborsko-lavantinsko škofijo, leta 2006 pa je bila povzdignjena v nadškofijo in metropolijo s sufraganskima škofijama Celje in Murska Sobota.

Maribor povedal Valentan, je to epohalno dejanje vsekakor začrta smer Mariboru in tudi njegovemu širšemu geografskemu območju. »Vsi si zelo želimo, da bi bil Slomšek pred vesoljno Cerkvijo razglašen za svetnika. Ta obletnica bo priložnost, da še pomnožimo molitev za njegovo kanonizacijo, da bi se na njegovo priprošnjo zablesteli čudeži, ki se v življenju ljudi dogajajo. Hkrati bomo v duhu Slomška iskali spodbudo za današnji čas: kako biti kristjani,

ki s svojo vero gradijo kulturo dialoga, solidarnosti in upanja. Slomškovo poslanstvo, preneseno v naš čas, nas usmerja k temu, da ob jubileju ne gledamo le nazaj, ampak predvsem naprej –

v prihodnost, ki jo soustvarjamo iz njegovih korenin.«

Verska skupnost je v praznovanje vključena prek župnij, redovnih skupnosti, gibanj in številnih posameznikov, ki so povabljeni k soustvarjanju dogodkov, k romanjem, molitvi ter različnim oblikam prostovoljstva, je pojasnil sogovornik.

Kakšna pa je vera sodobnega človeka? »Sodobni človek je seveda drugačen. Je današnji, obdan z aktualnostmi tega časa. Poglavljanje in utrjevanje vere pa sta zmeraj odločitve, ki mora biti zavestna, konkretna, in prav zato želimo, da praznovanje ne ostane zgolj na ravni obredja ali zgodovinskega spomina, ampak postane priložnost za osebo in skupno duhovno rast.«

Sebastijan Valentan: »Ključne tematike praznovanja bodo vezane na duhovno poglobitev, znanstveno raziskovanje zgodovine, kulturne prireditve, ki bodo poudarile povezanost Cerkve z umetnostjo, ter pastoralne pobude, ki bodo nagovorile današnjega človeka.« FOTO ČRT PIKSI